

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 764/2016-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. decembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti JUDAS výrobnotechnická spoločnosť, s. r. o., Bohdanovce nad Trnavou 372, zastúpenej advokátom JUDr. Milanom Švecom, Vajnorská 3077/98 D, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Er 2848/2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti JUDAS výrobnotechnická spoločnosť, s. r. o.,
o d m i e t a.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. apríla 2016 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti JUDAS výrobnotechnická spoločnosť, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Er 2848/2014 (ďalej len „napadnuté konanie“ alebo „exekučné konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka, v právnom postavení oprávnenej v napadnutom konaní vedenom na okresnom súde, bola účastníčkou exekučného konania o vymoženie sumy 5 266,20 eur s príslušenstvom a trov exekúcie.

Ako ďalej uvádza, „... dňa 18.7.2014 jej bolo doručené na vedomie upovedomenie o začatí exekúcie.

Povinný podal proti exekúcii námietky, ktoré Okresný súd uznesením č. k. 18 Er 2848/2014-61 zo dňa 3.10.2014 zamietol. Voči tomu podal povinný odvolanie a zároveň žiadal zastavenie exekúcie a podal aj námietku zaujatosti voči súdnemu exekútorovi. Uznesením zo dňa 14.1.2015 Okresný súd Martin zamietol námietku povinného o zaujatosti súdneho exekútora [REDACTED] Uznesením zo dňa 9.2.2015 Okresný súd Martin zamietol námietky povinného proti exekúcii a zároveň zamietol návrh povinného na zastavenie exekúcie. Povinný podal proti uzneseniu odvolanie. Krajský súd v Žiline uznesením zo dňa 28.10.2015 sp. zn. 21 CoE 83/2015 potvrdil uznesenie okresného súdu a zároveň návrh na prerušenie exekučného konania zamietol. Následne povinný podal návrh na odklad exekúcie, ktoré Okresný súd Martin uznesením zo dňa 4.2.2016 zamietol. Predmetné uznesenie bolo doručené 11.2.2016.

V súčasnosti je podľa informácie zistenej telefonicky v súdnom spise na Okresnom súde Martin podaný opätovne návrh na odklad exekúcie zo dňa 11.2.2016.“.

3. S poukazom na opakované obštrukcie povinného v rámci napadnutého exekučného konania sťažovateľka konštatuje nemožnosť vymoženia svojej pohľadávky, ktorá jej bola priznaná právoplatným a vykonateľným rozhodnutím okresného súdu, a domnieva sa, že napadnutým konaním okresného súdu sú sústavne a opakovane porušované ňou označené základné práva zaručené ústavou (bod 1). Sťažovateľka, argumentujúc judikatúrou ústavného súdu a obštrukčným konaním povinného v rámci prebiehajúceho exekučného konania, je taktiež toho názoru, že v napadnutom konaní dochádza i k porušeniu jej práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

4. V závere podanej sťažnosti sťažovateľka požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 15 000 eur z dôvodu právnej neistoty v spravodlivý súdny proces, ktorá postihuje napadnuté konanie, a ústavnému súdu navrhuje, aby po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyslovil porušeniu ňou označených základných práv (bod 1)

napadnutým konaním okresného súdu a priznal jej primerané finančné zadosťučinenie, ako i úhradu trov konania.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Predmetom sťažnosti sťažovateľky je námietka porušenia jej základných práv zaručených čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Er 2848/2014.

II.A K namietanému porušeniu základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa čl. 47 ods. 2 ústavy rovní.

9. V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, ktorý znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľky a vecne sa zaoberať jej sťažnosťou iba vtedy, ak sa sťažovateľka nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorého namieta, sa sťažovateľka môže domôcť využitím jej dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

10. V súlade so zásadou subsidiarity právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov.

11. Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú.

Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad ustanovených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

12. Podľa sťažovateľky napadnutým konaním okresného súdu došlo (aj) k porušeniu ňou označených základných práv (čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy). Pokiaľ sťažovateľka ďalej odôvodňovala porušenie týchto základných práv nečinnosťou exekučného súdu, platí ďalej uvedené v časti II.B.

13. Vo všeobecnosti však treba uviesť, že sťažovateľka v rámci toho času prebiehajúceho exekučného konania (respektíve prípadne i následne v rámci prípustných opravných prostriedkov, pozn.) môže namietat' všetky ňou v ústavnej sťažnosti tvrdené skutočnosti a až v prípade vydania rozhodnutia vo veci samej zo strany okresného súdu bude mať možnosť uplatniť ochranu svojich práv podaním sťažnosti ústavnému súdu.

14. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu (siedmy oddiel ústavy) a právo na spravodlivé súdne konanie sú zásadne „výsledkové“, to znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí v danej veci od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03) obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002) vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

15. Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd sťažnosť sťažovateľky po jej predbežnom prerokovaní v tejto časti – presahujúc námietky uvedené v časti II.B – odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

II.B K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní

16. Podstatou druhej časti sťažnosti sťažovateľky je uplatnenie jej nároku na ochranu pred postupom exekučného súdu v napadnutom konaní, ktorým malo byť porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

17. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

18. Ústavný súd sa v prvom rade zamerá na preskúmanie opodstatnenosti sťažnosti sťažovateľky, keďže pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odmieta sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, ak *„vzhľadom na skutočnosť, že celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť zbytočných prietáhov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“* (II. ÚS 109/03), resp. ak *„argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie“* (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 66/02, I. ÚS 154/03, I. ÚS 38/04, III. ÚS 199/02, IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 221/05).

19. Vychádzajúc z doterajšej stabilnej judikatúry ústavného súdu, je potrebné poukázať na to, že v prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými výraznými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako *„zbytočné prietahy“* v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného týmto článkom ústavy (napr. II. ÚS 57/01), prípadne návrhu buď nevyhovelo

(napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. III. ÚS 59/05, IV. ÚS 221/05).

20. Lustráciou ústavného súdu bolo zistené, že okresný súd v rámci napadnutého konania uznesením sp. zn. 18 Er 2848/2014 zo 6. mája 2016 „*konanie o návrhu povinného na odklad exekúcie zastavil*“, pričom v dôsledku podaného odvolania zo strany povinného je toho času odvolacie konanie vedené na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 3 CoE 259/2016 a vo veci dosiaľ nebolo rozhodnuté.

21. Podľa názoru ústavného súdu nemožno na základe skutočností uvedených v podanej ústavnej sťažnosti (bod 2 a 3) i na základe tých, ktoré boli ústavným súdom zistené na základe vykonanej lustrácie (bod 20), považovať postup exekučného súdu za taký, ktorý by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy v konaní“ v zmysle citovaného článku ústavy.

Rovnako i obštrukčná činnosť povinného v exekučnom konaní predstavujúca nosnú sťažnostnú argumentáciu sťažovateľky v prospech ňou tvrdených prietahov v napadnutom konaní podľa názoru ústavného súdu neobstojí, keďže sťažovateľkou tvrdená obrana povinného nateraz predstavuje procesné úkony účastníka exekučného konania zákonom dovolené.

22. Doterajší priebeh konania vedeného pod sp. zn. 18 Er 2848/2014 bol zo strany exekučného súdu bez významnejších prietahov, a preto nezakladá reálnu možnosť vyslovenia porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Až pokračujúca nečinnosť okresného súdu v pre sťažovateľku významnej veci by eventuálne mohla spôsobiť porušenie jej základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, čo však ústavný súd v súčasnom období nemôže posúdiť.

23. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu sťažnosti, vyhodnotil, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 18 Er 2848/2014 zatiaľ nedošlo k takej intenzite zásahu do práv sťažovateľky, ktorá by zodpovedala ústavnorelevantnému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Z uvedených dôvodov ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky i v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

23. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

24. V kontexte podanej ústavnej sťažnosti ústavný súd záverom poznamenáva, že sťažovateľka nevyužila možnosť podať sťažnosť na prietahy v súdnom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 18 Er 2848/2014 podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) a rovnako ústavnému súdu nepreukázala, že by túto podmienku nesplnila z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona].

Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „*Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...*“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.“. Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky.“.

25. Ústavný súd v okolnostiach posudzovanej veci (bod II.B) taktiež zdôrazňuje, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona

o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v nej dochádza k zbytočným priet'ahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2016